

Дорогие друзья,

Прилагается статья ведущего греческого историка **Феофаниса Малкидиса**, специалиста и борца за признание Геноцида греков Востока, на тему **«Преступление немцев в Пиргах Эордеи в апреле 1944 года: наше не подлежащее сроку давности требование справедливости»** (информация на греческом и в переводе -google translation- на русском языках).

Θεοφάνης Μαλκίδης, Διδάκτωρ Παντείου Πανεπιστημίου.

Το έγκλημα των Γερμανών στους Πύργους Εορδαίας τον Απρίλιο του 1944: Η απαράγραπτη απαίτησή μας για Δικαιοσύνη

Από την ομιλία στους Πύργους Εορδαίας στην εκδήλωση μνήμης για το Ολοκαύτωμα, που στοίχισε τη ζωή σε 338 Ελληνίδες και Έλληνες.

23 & 24 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1944
ΜΑΡΤΥΡΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΠΥΡΓΩΝ

82 Χρόνια
από το Ολοκαύτωμα Πύργων

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Σας καλούμε να τιμήσετε με την παρουσία σας τις Διήμερες Εκδηλώσεις Μνήμης του Ολοκαυτώματος των Πύργων

Σάββατο 2 Μαΐου 2026

18:00 Παρουσίαση Θεατρικού Δρώμενου με πρωταγωνιστές τα παιδιά. Κατόπιν θα ακολουθήσει λαμπαδοδρομία στην Πλατεία του Χωριού. Με το πέρας θα προσφερθούν εδέσματα.

Κυριακή 3 Μαΐου 2026

Το τελετουργικό της ημέρας θα τελεστεί στον Ι.Ν. Μεταμορφώσεως του Σωτήρος Πύργων.

Στον πέμπτο ψαλμό των Παθών, του δεύτερου μέρους της σύνθεσης «Το Άξιον Εστί», ο Οδυσσεάς Ελύτης αναδεικνύει τη σπουδαιότητα της μνήμης στον αγώνα του Ελληνισμού για την επιβίωση και την ελευθερία του. Τα Πάθη αναφέρονται στο έπος του 1940-1941 και στην οδυνηρή εμπειρία της Κατοχής και παραλληλίζονται με τα Πάθη του Χριστού. Η Ανάστασή Του προοιωνίζεται, σύμφωνα με τον ποιητή, με την απελευθέρωση του ελληνικού έθνους και τη δικαίωση των αγώνων του: *«Τα θεμέλιά μου στα βουνά και τα βουνά σηκώνουν οι λαοί στον ώμο τους και πάνω τους η μνήμη καίει άκαυτη βάτος».*

Λέγεται και είναι ορθό ότι το έγκλημα που δεν τιμωρείται, επαναλαμβάνεται. Αναφέρεται επίσης ότι ενώ για το έγκλημα υπάρχουν ακλόνητες αποδείξεις, υπάρχουν μάρτυρες, αυτήκοοι και αυτόπτες, εντούτοις ο δολοφόνος συνεχίζει να το αρνείται και να συνεχίζει την στάση ύβρεως έναντι των θυμάτων, των τραυματιών, των διασωθέντων. Ότι κάνει δηλαδή η Γερμανία για πάνω από οκτώ δεκαετίες....

Οι δύο παραπάνω παραδοχές ισχύουν για το έγκλημα των Γερμανών κατακτητών και των συνεργατών τους στους Πύργους Εορδαίας, ογδονταδύ ακριβώς χρόνια πριν την άνοιξη του 1944. Η πρώτη αφορά το έγκλημα το οποίο δεν τιμωρήθηκε και επαναλήφθηκε. Όχι μόνο γιατί οι κατακτητές, εκτός από τους Πύργους δολοφόνησαν αθώους συμπατριώτες μας και στην Κλεισούρα, στην Ερμακιά, στο Μεσόβουνο, στο Σέλι, στο Άνω και Κάτω Γραμματικό, στη Μεταμόρφωση, στον Άγιο Παύλο, στο Ροδοχώρι, στην Αγία Φωτεινή, στο Δίστομο. Αλλά γιατί πριν από αυτά τα εγκλήματα ο «δάσκαλος» Κεμάλ είχε διαπράξει τα ίδια τα οποία τα αντέγραψε ο «μαθητής» Χίτλερ. Τα περισσότερα θύματα στους Πύργους ήταν Πόντιοι- Μικρασιάτες που είχαν γλυτώσει από τη Γενοκτονία το 1919, αλλά δυστυχώς δολοφονήθηκαν το 1944 !

Το Ολοκαύτωμα στους Πύργων Εορδαίας είναι το μεγαλύτερο μαζικό έγκλημα στην κατεχόμενη Ελλάδα μετά απ' αυτό των Καλαβρύτων, έγκλημα το οποίο διαπράχθηκε με βαρβαρότητα από τους κατακτητές και τους πρόθυμους συνεργάτες τους.

Οι Πύργοι είναι ένας ημιορεινός οικισμός στις πλαγιές του Βερμίου. Το 1530 υπαγόταν στον καζά της Φλώρινας διαθέτοντας 444 χριστιανικές εστίες. Οι

οικογένειες που ζούσαν στο χωριό μειώθηκαν σε 130 στα τέλη του 19ου αιώνα εξαιτίας της τουρκικής πίεσης και της μετανάστευσης στο εξωτερικό. Στο χωριό εγκαταστάθηκαν την άνοιξη του 1924 πρόσφυγες από τον Πόντο (Τραπεζούντα, Νικόπολη και Γαλίανα) ενώ οι πρόσφυγες από τη Μικρά Ασία ήταν από τη Βιθυνία και συγκεκριμένα από την περιοχή της Νικομήδειας και την Απολλωνιάδα.

Στις 23 Απριλίου του 1944 στο πλαίσιο εκκαθαριστικών επιχειρήσεων των κατακτητών με την ονομασία «Μαγιάτικη καταγίδα», δολοφονήθηκαν και κάηκαν από τους Ναζί εγκληματίες, 338 άνδρες, γυναίκες, ηλικιωμένοι, παιδιά και βρέφη που μόλις είχαν έρθει στη ζωή και συνολικά τα παιδιά, τα θύματα της βαρβαρότητας είναι 159 !

Οι Γερμανοί και οι συνεργάτες τους έβαλαν φωτιά τους αχυρώνες του χωριού καίγοντας ζωντανούς 180 κατοίκους του. Στη συνέχεια συγκέντρωσαν 95 κατοίκους στην περιοχή της Μεγάλης Πέτρας όπου και τους εκτέλεσαν εν ψυχρώ, ενώ στη συνοικία Σεβαστιανά σκοτώνουν με θηριώδη τρόπο 30 γυναικόπαιδα.

Στην Κάτω Συνοικία των Πύργων, οι Γερμανοί συγκεντρώνουν ένα μεγάλο αριθμό κατοίκων στο νεκροταφείο του ναού της Παναγίας, πυροβολώντας και σκοτώνοντας επί τόπου όποιον και όποιαν προσπαθούσε να διαφύγει.

Στη Μεσαία Συνοικία οι ατιμώρητοι δολοφόνοι λόγγισαν την κοιλιά της Σοφίας Γκέσιου, που είχε γεννήσει μόλις την προηγούμενη μέρα, αφού προηγουμένως σκότωσαν μπροστά στα μάτια της τα δίδυμα μωρά και το σύζυγό της. Η Άννα Κοσμίδου προσπάθησε μάταια να προστατεύσει τα πέντε παιδιά της μέσα στα φορέματά της και η ίδια σώθηκε ημιθανής, μέσα στον σωρό των νεκρών παιδιών της.

Ο Περικλής Μελκόπουλος είχε κρυφτεί μαζί με τη γυναίκα του και τα τέσσερα παιδιά τους, όμως το κλάμα του μικρότερου παιδιού τους πρόδωσε. Ο Γερμανός στρατιώτης που τους βρήκε τους λυπήθηκε και δεν τους εκτέλεσε. Τους συμβούλεψε όμως να πνίξουν το μωρό για να μην τους «προδώσει» στα SS. Οι γονείς, δεν το έκαναν και τελικά η οικογένεια σώθηκε.

Οι Γερμανοί στις πλαγιές του Βερμίου βρήκαν άλλους 95 ανθρώπους από σπηλιές και λαγούμια και τους εκτέλεσαν εν ψυχρώ στη Μεγάλη Πέτρα.

Και ενώ όλοι οι κάτοικοι που είχαν απομείνει ζωντανοί είχαν τοποθετηθεί απέναντι από τα πολυβόλα για να εκτελεστούν φτάνει διαταγή για μεταφορά των επιζώντων ως ομήρων στα Χάνια Πτολεμαΐδας. Στη συνέχεια και αφού οι Γερμανοί και οι συνεργάτες τους λαφυραγόγησαν όλα τα σπίτια του χωριού τα έβαλαν φωτιά και τα κατέστρεψαν ολοσχερώς .

Ένας από τους λιγοστούς επιζώντες του Ολοκαυτώματος των Πύργων ήταν ο 8χρονος τότε Στάθης Χαϊτίδης. Εκείνος και ο πατέρας του γλίτωσαν τον θάνατο την τελευταία στιγμή. Όμως, δεν στάθηκαν εξίσου τυχερά επτά μέλη της οικογένειάς τους, η μητέρα του Στάθης, τα τέσσερα αδέρφια του, η γιαγιά του και η θεία του. Η μητέρα του Χαϊτίδη ήταν 28 ετών, το μικρότερο αδερφάκι του ενός έτους και το μεγαλύτερο δέκα χρόνων και ο Στάθης αναφέρει σχετικά: *«Είχαν βάλει τα γυναικόπαιδα σε έναν αχυρώνα. Τα πασπάλισαν με μια εύφλεκτη σκόνη και με μια σφαίρα λαμπάδιασαν όλοι μαζί. Ακούσαμε την κραυγή που έβγαζαν ταυτόχρονα 88 γυναικόπαιδα. Αυτή την κραυγή την ακούω κάθε μέρα....»*

Μία ιδιαίτερη στιγμή του Ολοκαυτώματος είναι οι πράξεις ατίμωσης των γυναικών. Αναφέρει σχετικά ο Νίκος Ασλανίδης: *«Στην περίπτωση των Πύργων, το πιο συγκλονιστικό είναι ότι κάποια στιγμή συγκέντρωσαν όλα τα γυναικόπαιδα στην εκκλησία της Μεταμορφώσεως. Καλούν οι Γερμανοί και οι Έλληνες συνεργάτες τους στο ιερό αρχικώς τις όμορφες γυναίκες και τις βιάζουν. Στη συνέχεια, ακολουθούν τα κορίτσια τα ανύπαντρα, έπονται τα ανήλικα κορίτσια και καταλήγουν και στα αγοράκια. Αυτό δείχνει ότι η διάθεσή τους ήταν όχι απλώς να τιμωρήσουν τους κακούς συνεργάτες, αλλά να προχωρήσουν σε ατίμωση του πληθυσμού». Ο Θ. Καλανιώτης, αναφέρει ότι οι βιασμοί ήταν τουλάχιστον 170!*

Όπως αναφέραμε οι δολοφόνοι με επικεφαλής το συνταγματάρχη Καρλ Σύμερς διοικητή του 7ου συντάγματος της 4ης μεραρχίας τεθωρακισμένων γρεναδιέρων των SS, εκτός από το απάνθρωπο έγκλημα στους Πύργους, ευθύνονται και για τα ολοκαυτώματα και σε άλλες πόλεις και χωριά όπου έχασαν τη ζωή τους πάνω από 1.000 άνδρες, γυναίκες και παιδιά. **Για τα εγκλήματα αυτά ο Σύμερς παρασημοφορήθηκε (!) με τον Σταυρό των Ιπποτών και εκτός από το συνεργάτη του συνταγματάρχη Γεώργιο Πούλο, κανείς από τους υπευθύνους της σφαγής των Πύργων δεν τιμωρήθηκε!**

Όπως τονίσαμε, ένα μεγάλο μέρος των θυμάτων στους Πύργους ήταν πρόσφυγες από τον Πόντο- Μικρά Ασία που είχαν σωθεί από το «δάσκαλο» του Χίτλερ, τον Κεμάλ. Δυστυχώς η Γενοκτονία, το Ολοκαύτωμα εναντίον του Ελληνισμού δεν τιμωρήθηκε και επαναλήφθηκε στους Πύργους, αλλά και στο Μεσόβουνο Εορδαίας, στα Κερδύλια Σερρών, στο Δοξάτο Δράμας και αλλού και δυστυχώς μέχρι σήμερα οι θύτες, οι δολοφόνοι, οι εγκληματίες, συνεχίζουν να αρνούνται την ευθύνη τους....

Τα εγκλήματα στην κατεχόμενη Ελλάδα αποτελούν, τηρουμένων των χωρικών και πληθυσμιακών αναλογιών, τα μεγαλύτερα του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Οι γερμανικές και οι άλλες δυνάμεις κατοχής, σε συνεργασία με

τους ελληνόφωνους συνεργάτες τους, μετέτρεψαν την Ελλάδα σε ένα διαρκές Ολοκαύτωμα. Βρέφη, παιδιά, ηλικιωμένοι, γυναίκες, βιάστηκαν, βασανίστηκαν, δολοφονήθηκαν, κάηκαν, ενώ οι οικίες, ακόμη και τα κοιμητήρια, καταστράφηκαν ολοσχερώς.

Από τις παραπάνω εγκληματικές πράξεις προκύπτουν οι γερμανικές οφειλές προς την Ελλάδα και πιο συγκεκριμένα οι αποζημιώσεις, οι επανορθώσεις, για την καταστροφή των υποδομών, τη λεηλασία της παραγωγής, την αποπληρωμή των κατοχικών δανείων, την κλοπή των αρχαιοτήτων, για το μισό εκατομμύριο θύματα.

Ογδονταδύο χρόνια μετά το έγκλημα των Γερμανών στους Πύργους Εορδαίας, το αίτημα, των θυμάτων και των απογόνων τους καθώς και όλων των Ελληνίδων και των Ελλήνων για δικαιοσύνη, παραμένει απαράγραπτο. Ταυτόχρονα οι επανορθώσεις αποτελούν ηθική και πολιτική υποχρέωση των θεσμών στη Γερμανία, την Ελλάδα και όπου άλλου υπάρχει απαράγραφτη απαίτηση. Κανένα συμφέρον και καμία σκοπιμότητα δεν μπορούν να εμποδίσουν την αλήθεια! Δικαιοσύνη τώρα !

*Ο Θεοφάνης Μαλκίδης είναι διδάκτορας του Παντείου Πανεπιστημίου, συγγραφέας του βιβλίου «Κεμαλισμός και Ναζισμός» και έχει μιλήσει για ολοκαυτώματα κατά τη διάρκεια της κατοχής στα μαρτυρικά χωριά Πύργους και Ερμακιά Εορδαίας, Κερδύλια και Ροδολίβος Σερρών, Δοξάτο Δράμας, Καρυόφυτο Ξάνθης και αλλού. Η γιαγιά του, Αικατερίνη Μαλκίδου, δολοφονήθηκε από τους Γερμανούς το 1941.

*Ο Θεοφάνης Μαλκίδης είναι διδάκτορας του Πανεπιστημίου Αθηνών, μέλος της International Association of Genocide Scholars

Φεοφάνης Μάλκιδης. Профессор Университета Пантейон.

Преступление немцев в Пиргах Эордеи в апреле 1944 года: наше не подлежащее сроку давности требование справедливости

(Из речи в Пиргах Эордеи на мероприятии памяти о Холокосте, унесшем жизни 338 гречанок и греков)

23 & 24 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1944
ΜΑΡΤΥΡΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΠΥΡΓΩΝ

82 Χρόνια
από το Ολοκαύτωμα Πύργων

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Σας καλούμε να τιμήσετε με την παρουσία σας τις Διήμερες Εκδηλώσεις Μνήμης του Ολοκαυτώματος των Πύργων

Σάββατο 2 Μαΐου 2026

18:00 Παρουσίαση Θεατρικού Δρώμενου με πρωταγωνιστές τα παιδιά. Κατόπιν θα ακολουθήσει λαμπαδοδρομία στην Πλατεία του Χωριού. Με το πέρας θα προσφερθούν εδέσματα.

Κυριακή 3 Μαΐου 2026

Το τελετουργικό της ημέρας θα τελεστεί στον Ι.Ν. Μεταμορφώσεως του Σωτήρος Πύργων.

В пятом псалме Страстей, второй части композиции «Достойно есть», Одиссеас Элитис подчеркивает важность памяти в борьбе эллинизма за выживание и свободу. Страсти относятся к эпосу 1940–1941 годов и мучительному опыту оккупации и уподобляются Страстям Христовым. Его Воскресение предвещает, по словам поэта, освобождение греческой нации и оправдание её борьбы: «Основания мои в горах, и горы поднимают народы на плечи свои, и над ними память горит неопалимой купиной».

Говорят, и это справедливо, что преступление, которое не наказано, повторяется. Также говорят, что когда на преступление есть неопровержимые доказательства, есть свидетели, очевидцы и те, кто слышал, — тем не менее убийца продолжает его отрицать и продолжает проявлять надменность по отношению к жертвам, раненым, выжившим. То есть именно то, что Германия делает уже более восьми десятилетий...

Эти два утверждения справедливы в отношении преступления немецких оккупантов и их пособников в Пиргах Эордеи, случившегося ровно восемьдесят два года назад, весной 1944 года. Первое касается

преступления, которое не было наказано и повторилось. Не только потому, что оккупанты убивали невинных соотечественников и в Клисуре, и в Эрмакии, и в Месовуно, и в Сели, и в Ано и Като Грамматико, и в Метаморфоси, и в Агиос Павлос, и в Родохори, и в Агии Фотини, и в Дистомо. Но потому, что до этих преступлений «учитель» Кемаль совершил те же самые, которые скопировал «ученик» Гитлер. Большинство жертв в Пиргах были понтийцами и малоазийскими греками, которые спаслись от Геноцида 1919 года, но, к сожалению, были убиты в 1944 году!

Холокост в Пиргах Эордеи является самым массовым преступлением в оккупированной Греции после Калавритского, преступлением, совершённым с варварством оккупантами и их добровольными пособниками.

Пирги — это полугорное поселение на склонах Вермиона. В 1530 году оно относилось к казе Флорины и насчитывало 444 христианских домохозяйства. Семьи, жившие в селе, сократились до 130 в конце XIX века из-за турецкого давления и эмиграции за границу. Весной 1924 года в селе поселились беженцы из Понта (Трапезунд, Никополь и Галиена), а беженцы из Малой Азии были из Вифинии, а именно из района Никомидии и Аполлониады.

23 апреля 1944 года в рамках зачисток оккупантов под названием «Майская гроза» были убиты и сожжены нацистскими преступниками 338 мужчин, женщин, стариков, детей и младенцев, только что появившихся на свет, а всего детей — жертв варварства — 159!

Немцы и их пособники подожгли сельские амбары, заживо сожгли 180 жителей. Затем они собрали 95 жителей в районе Великого Камня, где хладнокровно расстреляли их, а в квартале Севастиана зверски убили 30 женщин и детей.

В Нижнем квартале Пиргов немцы собрали большое количество жителей на кладбище церкви Панагии, стреляя и убивая на месте каждого, кто пытался спастись бегством.

В Среднем квартале безнаказанные убийцы пронзили штыком живот Софии Гкесиу, которая родила только накануне, предварительно убив на её глазах двойняшек и её мужа. Анна Космиду тщетно пыталась защитить пятерых своих детей, укрыв их в своей одежде; сама она выжила полуживой среди груды мёртвых тел своих детей.

Периклис Мелкопулос спрятался вместе с женой и четырьмя детьми, но их выдал плач младшего ребёнка. Немецкий солдат, который нашёл их, пожалел их и не расстрелял. Однако он посоветовал им задушить младенца, чтобы тот не «выдал» их эсэсовцам. Родители не сделали этого, и в конце концов семья спаслась.

На склонах Вермиона немцы нашли ещё 95 человек в пещерах и укрытиях и хладнокровно расстреляли их у Великого Камня.

И когда все оставшиеся в живых жители уже были поставлены перед пулемётами для расстрела, поступил приказ перевезти выживших в качестве заложников в Ханья Птолемаиды. Затем, после того как немцы и их пособники разграбили все дома в селе, они подожгли их и полностью уничтожили.

Одним из немногих выживших в Холокосте в Пиргах был тогдашний восьмилетний Статис Хаитидис. Он и его отец избежали смерти в последний момент. Однако семь членов их семьи были не столь удачливы: мать Статиса, четверо его братьев и сестёр, бабушка и тётя. Матери Хаитидиса было 28 лет, самому младшему ребёнку — один год, а старшему — десять лет. Статис рассказывает об этом: «Они поместили женщин и детей в один амбар. Посыпали их какой-то легковоспламеняющейся пылью, и от одной пули они все вспыхнули. Мы услышали крик, который одновременно издали 88 женщин и детей. Этот крик я слышу каждый день...»

Особая страница Холокоста — акты поругания женщин. Никос Асланидис рассказывает: «В случае с Пиргами самым потрясающим является то, что в какой-то момент они собрали всех женщин и детей в церкви Метаморфосиса. Немцы и их греческие пособники сначала призывают в святилище красивых женщин и насиуют их. Затем следуют незамужние девушки, потом несовершеннолетние девочки, а доходит дело и до мальчиков. Это показывает, что их намерением было не просто наказать "плохих пособников", а опозорить население». Ф. Каланиотис сообщает, что изнасилований было не менее 170!

Как мы уже упоминали, убийцы во главе с полковником Карлом Шимерсом, командиром 7-го полка 4-й танково-гренадерской дивизии СС, помимо бесчеловечного преступления в Пиргах, несут ответственность за холокосты и в других городах и сёлах, где погибло более 1000 мужчин, женщин и детей. За эти преступления Шимерс был (!) награждён Рыцарским крестом, и за исключением его пособника, полковника

Георгиоса Пулоса, никто из ответственных за резню в Пиргах не был наказан!

Как мы подчеркнули, большая часть жертв в Пиргах была беженцами из Понта и Малой Азии, которые спаслись от «учителя» Гитлера — Кемаля. К сожалению, геноцид и холокост против эллинизма не были наказаны и повторились в Пиргах, а также в Месовуно Эордеи, в Кердилии Серр, в Доксато Драмы и в других местах, и по сей день виновные, убийцы, преступники продолжают отрицать свою ответственность...

Преступления в оккупированной Греции составляют, с учётом территориальных и демографических пропорций, самые массовые преступления Второй мировой войны. Немецкие и другие оккупационные силы в сотрудничестве со своими грекоязычными пособниками превратили Грецию в непрекращающийся Холокост. Младенцев, детей, стариков, женщин насиловали, пытали, убивали, сжигали, в то время как дома и даже кладбища были полностью уничтожены.

Из вышеперечисленных преступных деяний вытекают германские долги перед Грецией, а именно: компенсации, репарации — за разрушение инфраструктуры, разграбление производства, погашение оккупационных займов, кражу древностей, за полмиллиона жертв.

Восемьдесят два года спустя после преступления немцев в Пиргах Эордеи требование жертв и их потомков, а также всех гречанок и греков о справедливости остаётся не подлежащим сроку давности. В то же время

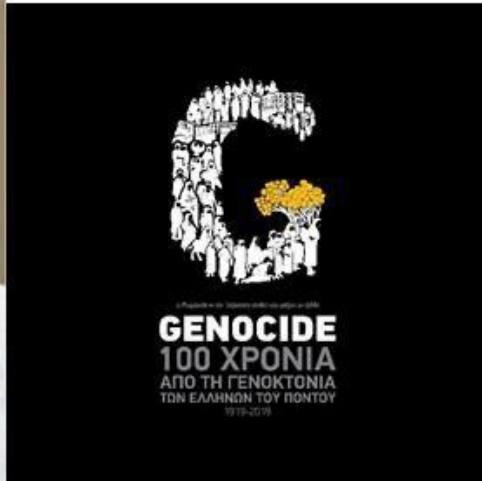
репарации представляют собой нравственную и политическую обязанность институтов в Германии, Греции и везде, где существует не подлежащее сроку давности требование. Никакая выгода и никакая конъюнктура не могут помешать правде! Справедливость сейчас!

***Τεοφάνης Μάλκιδης** — доктор Пантеона Αφινский университет ,
 член Международной ассоциации Ассоциация из Геноцид Ученые

Αγαπητοί φίλοι,

Παρατίθεται άρθρο του διακεκριμένου Έλληνα ιστορικού **Θεοφάνη Μάλκιδη**, γνωστού μαχητή για το ζήτημα μας αναγνώρισης μας Γενοκτονίας των Ελλήνων μας Ανατολής, με θέμα **«Το έγκλημα των Γερμανών στους Πύργους Εορδαίας τον Απρίλιο του 1944: Η απαράγραπτη απαίτησή μας για Δικαιοσύνη»**.

Θεοφάνης Μαλκίδης, Διδάκτωρ Παντείου Πανεπιστημίου.

Το έγκλημα των Γερμανών στους Πύργους Εορδαίας τον Απρίλιο του 1944: Η απαράγραπτη απαίτησή μας για Δικαιοσύνη

Από την ομιλία στους Πύργους Εορδαίας στην εκδήλωση μνήμης για το Ολοκαύτωμα, που στοίχισε τη ζωή σε 338 Ελληνίδες και Έλληνες.

23 & 24 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1944
ΜΑΡΤΥΡΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΠΥΡΓΩΝ

82 Χρόνια
από το Ολοκαύτωμα Πύργων

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Σας καλούμε να τιμήσετε με την παρουσία σας τις Διήμερες Εκδηλώσεις Μνήμης του Ολοκαυτώματος των Πύργων

Σάββατο 2 Μαΐου 2026
 18:00 Παρουσίαση Θεατρικού Δρώμενου με πρωταγωνιστές τα παιδιά.
 Κατόπιν θα ακολουθήσει λαμπαδοδρομία στην Πλατεία του Χωριού.
 Με το πέρας θα προσφερθούν εδέσματα.

Κυριακή 3 Μαΐου 2026
 Το τελετουργικό της ημέρας θα τελεστεί στον Ι.Ν. Μεταμορφώσεως του Σωτήρος Πύργων.

Στον πέμπτο ψαλμό των Παθών, του δεύτερου μέρους της σύνθεσης «Το Άξιον Εστί», ο Οδυσσεάς Ελύτης αναδεικνύει τη σπουδαιότητα της μνήμης στον αγώνα του Ελληνισμού για την επιβίωση και την ελευθερία του. Τα Πάθη αναφέρονται στο έπος του 1940-1941 και στην οδυνηρή εμπειρία της Κατοχής και παραλληλίζονται με τα Πάθη του Χριστού. Η Ανάστασή Του προοιωνίζεται, σύμφωνα με τον ποιητή, με την απελευθέρωση του ελληνικού έθνους και τη δικαίωση των αγώνων του: *«Τα θεμέλιά μου στα βουνά και τα βουνά σηκώνουν οι λαοί στον ώμο τους και πάνω τους η μνήμη καίει άκαυτη βάτος».*

Λέγεται και είναι ορθό ότι το έγκλημα που δεν τιμωρείται, επαναλαμβάνεται. Αναφέρεται επίσης ότι ενώ για το έγκλημα υπάρχουν ακλόνητες αποδείξεις, υπάρχουν μάρτυρες, αυτήκοοι και αυτόπτες, εντούτοις ο δολοφόνος συνεχίζει να το αρνείται και να συνεχίζει την στάση ύβρεως έναντι των θυμάτων, των τραυματιών, των διασωθέντων. Ότι κάνει δηλαδή η Γερμανία για πάνω από οκτώ δεκαετίες....

Οι δύο παραπάνω παραδοχές ισχύουν για το έγκλημα των Γερμανών κατακτητών και των συνεργατών τους στους Πύργους Εορδαίας, ογδονταδύ ακριβώς χρόνια πριν την άνοιξη του 1944. Η πρώτη αφορά το έγκλημα το οποίο δεν τιμωρήθηκε και επαναλήφθηκε. Όχι μόνο γιατί οι κατακτητές, εκτός από τους Πύργους δολοφόνησαν αθώους συμπατριώτες μας και στην Κλεισούρα, στην Ερμακιά, στο Μεσόβουνο, στο Σέλι, στο Άνω και Κάτω Γραμματικό, στη Μεταμόρφωση, στον Άγιο Παύλο, στο Ροδοχώρι, στην Αγία Φωτεινή, στο Δίστομο. Αλλά γιατί πριν από αυτά τα εγκλήματα ο «δάσκαλος» Κεμάλ είχε διαπράξει τα ίδια τα οποία τα αντέγραψε ο «μαθητής» Χίτλερ. Τα περισσότερα θύματα στους Πύργους ήταν Πόντιοι- Μικρασιάτες που είχαν γλυτώσει από τη Γενοκτονία το 1919, αλλά δυστυχώς δολοφονήθηκαν το 1944 !

Το Ολοκαύτωμα στους Πύργων Εορδαίας είναι το μεγαλύτερο μαζικό έγκλημα στην κατεχόμενη Ελλάδα μετά απ' αυτό των Καλαβρύτων, έγκλημα το οποίο διαπράχθηκε με βαρβαρότητα από τους κατακτητές και τους πρόθυμους συνεργάτες τους.

Οι Πύργοι είναι ένας ημιορεινός οικισμός στις πλαγιές του Βερμίου. Το 1530 υπαγόταν στον καζά της Φλώρινας διαθέτοντας 444 χριστιανικές εστίες. Οι οικογένειες που ζούσαν στο χωριό μειώθηκαν σε 130 στα τέλη του 19ου αιώνα εξαιτίας της τουρκικής πίεσης και της μετανάστευσης στο εξωτερικό. Στο χωριό εγκαταστάθηκαν την άνοιξη του 1924 πρόσφυγες από τον Πόντο (Τραπεζούντα, Νικόπολη και Γαλίανα) ενώ οι πρόσφυγες από τη Μικρά Ασία ήταν από τη Βιθυνία και συγκεκριμένα από την περιοχή της Νικομήδειας και την Απολλωνιάδα.

Στις 23 Απριλίου του 1944 στο πλαίσιο εκκαθαριστικών επιχειρήσεων των κατακτητών με την ονομασία «Μαγιάτικη καταιγίδα», δολοφονήθηκαν και κάηκαν από τους Ναζί εγκληματίες, 338 άνδρες, γυναίκες, ηλικιωμένοι, παιδιά και βρέφη που μόλις είχαν έρθει στη ζωή και συνολικά τα παιδιά, τα θύματα της βαρβαρότητας είναι 159 !

Οι Γερμανοί και οι συνεργάτες τους έβαλαν φωτιά τους αχυρώνες του χωριού καίγοντας ζωντανούς 180 κατοίκους του. Στη συνέχεια συγκέντρωσαν 95 κατοίκους στην περιοχή της Μεγάλης Πέτρας όπου και τους εκτέλεσαν εν ψυχρώ, ενώ στη συνοικία Σεβαστιανά σκοτώνουν με θηριώδη τρόπο 30 γυνακόπαιδα.

Στην Κάτω Συνοικία των Πύργων, οι Γερμανοί συγκεντρώνουν ένα μεγάλο αριθμό κατοίκων στο νεκροταφείο του ναού της Παναγίας, πυροβολώντας και σκοτώνοντας επί τόπου όποιον και όποιαν προσπαθούσε να διαφύγει.

Στη Μεσαία Συνοικία οι ατιμώρητοι δολοφόνοι λόγγισαν την κοιλιά της Σοφίας Γκέσιου, που είχε γεννήσει μόλις την προηγούμενη μέρα, αφού προηγουμένως σκότωσαν μπροστά στα μάτια της τα δίδυμα μωρά και το σύζυγό της. Η Αννα Κοσμίδου προσπάθησε μάταια να προστατεύσει τα πέντε παιδιά της μέσα στα φορέματά της και η ίδια σώθηκε ημιθανής, μέσα στον σωρό των νεκρών παιδιών της.

Ο Περικλής Μελκόπουλος είχε κρυφτεί μαζί με τη γυναίκα του και τα τέσσερα παιδιά τους, όμως το κλάμα του μικρότερου παιδιού τούς πρόδωσε. Ο Γερμανός στρατιώτης που τους βρήκε τους λυπήθηκε και δεν τους εκτέλεσε. Τους συμβούλεψε όμως να πνίξουν το μωρό για να μην τους «προδώσει» στα SS. Οι γονείς, δεν το έκαναν και τελικά η οικογένεια σώθηκε.

Οι Γερμανοί στις πλαγιές του Βερμίου βρήκαν άλλους 95 ανθρώπους από σπηλιές και λαγούμια και τους εκτέλεσαν εν ψυχρώ στη Μεγάλη Πέτρα.

Και ενώ όλοι οι κάτοικοι που είχαν απομείνει ζωντανοί είχαν τοποθετηθεί απέναντι από τα πολυβόλα για να εκτελεστούν φτάνει διαταγή για μεταφορά των επιζώντων ως ομήρων στα Χάνια Πτολεμαΐδας. Στη συνέχεια και αφού οι Γερμανοί και οι συνεργάτες τους λαφυραγώγησαν όλα τα σπίτια του χωριού τα έβαλαν φωτιά και τα κατέστρεψαν ολοσχερώς .

Ένας από τους λιγοστούς επιζώντες του Ολοκαυτώματος των Πύργων ήταν ο 8χρονος τότε Στάθης Χαϊτίδης. Εκείνος και ο πατέρας του γλίτωσαν τον θάνατο την τελευταία στιγμή. Όμως, δεν στάθηκαν εξίσου τυχερά επτά μέλη της οικογένειάς τους, η μητέρα του Στάθης, τα τέσσερα αδέρφια του, η γιαγιά του και η θεία του. Η μητέρα του Χαϊτίδη ήταν 28 ετών, το μικρότερο αδερφάκι του ενός έτους και το μεγαλύτερο δέκα χρόνων και ο Στάθης αναφέρει σχετικά: ***«Είχαν βάλει τα γυναικόπαιδα σε έναν αχυρώνα. Τα πασπάλισαν με μια εφλεκτή σκόνη και με μια σφαίρα λαμπάδιασαν όλοι μαζί. Ακούσαμε την κραυγή που έβγαζαν ταυτόχρονα 88 γυναικόπαιδα. Αυτή την κραυγή την ακούω κάθε μέρα.....»***

Μία ιδιαίτερη στιγμή του Ολοκαυτώματος είναι οι πράξεις ατίμωσης των γυναικών. Αναφέρει σχετικά ο Νίκος Ασλανίδης: ***«Στην περίπτωση των Πύργων, το πιο συγκλονιστικό είναι ότι κάποια στιγμή συγκέντρωσαν όλα τα γυναικόπαιδα στην εκκλησία της Μεταμορφώσεως. Καλούν οι Γερμανοί και οι Έλληνες συνεργάτες τους στο ιερό αρχικώς τις όμορφες γυναίκες και τις βιάζουν. Στη συνέχεια, ακολουθούν τα κορίτσια τα ανύπαντρα, έπονται τα ανήλικα κορίτσια και καταλήγουν και στα αγοράκια. Αυτό δείχνει ότι η***

διάθεσή τους ήταν όχι απλώς να τιμωρήσουν τους κακούς συνεργάτες, αλλά να προχωρήσουν σε ατίμωση του πληθυσμού». Ο Θ. Καλανιώτης, αναφέρει ότι οι βιασμοί ήταν τουλάχιστον 170!

Όπως αναφέραμε οι δολοφόνοι με επικεφαλής το συνταγματάρχη Καρλ Σύμερς διοικητή του 7ου συντάγματος της 4ης μεραρχίας τεθωρακισμένων γρεναδιέρων των SS, εκτός από το απάνθρωπο έγκλημα στους Πύργους, ευθύνονται και για τα ολοκαυτώματα και σε άλλες πόλεις και χωριά όπου έχασαν τη ζωή τους πάνω από 1.000 άνδρες, γυναίκες και παιδιά. **Για τα εγκλήματα αυτά ο Σύμερς παρασημοφορήθηκε (!) με τον Σταυρό των Ιπποτών και εκτός από το συνεργάτη του συνταγματάρχη Γεώργιο Πούλο, κανείς από τους υπευθύνους της σφαγής των Πύργων δεν τιμωρήθηκε!**

Όπως τονίσαμε, ένα μεγάλο μέρος των θυμάτων στους Πύργους ήταν πρόσφυγες από τον Πόντο- Μικρά Ασία που είχαν σωθεί από το «δάσκαλο» του Χίτλερ, τον Κεμάλ. Δυστυχώς η Γενοκτονία, το Ολοκαύτωμα εναντίον του Ελληνισμού δεν τιμωρήθηκε και επαναλήφθηκε στους Πύργους, αλλά και στο Μεσόβουνο Εορδαίας, στα Κερδύλια Σερρών, στο Δοξάτο Δράμας και αλλού και δυστυχώς μέχρι σήμερα οι θύτες, οι δολοφόνοι, οι εγκληματίες, συνεχίζουν να αρνούνται την ευθύνη τους....

Τα εγκλήματα στην κατεχόμενη Ελλάδα αποτελούν, τηρουμένων των χωρικών και πληθυσμιακών αναλογιών, τα μεγαλύτερα του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Οι γερμανικές και οι άλλες δυνάμεις κατοχής, σε συνεργασία με τους ελληνόφονους συνεργάτες τους, μετέτρεψαν την Ελλάδα σε ένα διαρκές Ολοκαύτωμα. Βρέφη, παιδιά, ηλικιωμένοι, γυναίκες, βιάστηκαν,

βασανίστηκαν, δολοφονήθηκαν, κάηκαν, ενώ οι οικίες, ακόμη και τα κοιμητήρια, καταστράφηκαν ολοσχερώς.

Από τις παραπάνω εγκληματικές πράξεις προκύπτουν οι γερμανικές οφειλές προς την Ελλάδα και πιο συγκεκριμένα οι αποζημιώσεις, οι επανορθώσεις, για την καταστροφή των υποδομών, τη λεηλασία της παραγωγής, την αποπληρωμή των κατοχικών δανείων, την κλοπή των αρχαιοτήτων, για το μισό εκατομμύριο θύματα.

Ογδονταδύ χρόνια μετά το έγκλημα των Γερμανών στους Πύργους Εορδαίας, το αίτημα, των θυμάτων και των απογόνων τους καθώς και όλων των Ελληνίδων και των Ελλήνων για δικαιοσύνη, παραμένει απαράγραπτο. Ταυτόχρονα οι επανορθώσεις αποτελούν ηθική και πολιτική υποχρέωση των θεσμών στη Γερμανία, την Ελλάδα και όπου άλλου υπάρχει απαράγραπτη απαίτηση. Κανένα συμφέρον και καμία σκοπιμότητα δεν μπορούν να εμποδίσουν την αλήθεια! Δικαιοσύνη τώρα !

*Ο Θεοφάνης Μαλκίδης είναι διδάκτορας του Παντείου Πανεπιστημίου, συγγραφέας του βιβλίου «Κεμαλισμός και Ναζισμός» και έχει μιλήσει για ολοκαυτώματα κατά τη διάρκεια της κατοχής στα μαρτυρικά χωριά Πύργους και Ερμακιά Εορδαίας, Κερδύλια και Ροδολίβος Σερρών, Δοξάτο Δράμας, Καρυόφυτο Ξάνθης και αλλού. Η γιαγιά του, Αικατερίνη Μαλκίδου, δολοφονήθηκε από τους Γερμανούς το 1941.

*Ο Θεοφάνης Μαλκίδης είναι διδάκτορας του Πανετίου Παινεπιστημίου Αθηνών, μέλος της International Association of Genocide Scholars

